

คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในวโรกาสที่มหาวิทยาลัยมหิดลทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย
ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ฟิสิกส์)
วันพฤหัสบดีที่ 3 กรกฎาคม 2540
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินท
ราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชาธิราชผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรง
เอื้ออาทรต่อประชาราษฎร์ มุ่งหวังที่จะให้ราษฎรทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีตามอัตภาพและสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่ง
จะนำไปสู่สันติสุขของหมู่ทวยราษฎร์ในที่สุด โครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นนับเป็นพัน ๆ โครงการ กระจายไป
ทั่วทุกแห่งหนของผืนแผ่นดินไทย การที่ทรงสามารถพระราชทานโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก
นับพันโครงการ ซึ่งแต่ละโครงการบังเกิดผลเป็นรูปธรรมย่อมเป็นการประกาศพระเกียรติคุณในฐานะ
นักวิทยาศาสตร์ผู้ยิ่งใหญ่อย่างแท้จริง ทรงเป็นแบบอย่างให้เยาวชนของชาติตระหนักถึงความสำคัญของ
วิทยาศาสตร์ต่อการพัฒนาประเทศ และพร้อมที่จะเดินตามเบื้องพระยุคลบาทให้มากขึ้น

ด้วยพระปัญญาอันล้ำลึกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ทรงสามารถเข้าใจหลักการทางฟิสิกส์ได้
อย่างลึกซึ้ง และนำไปประยุกต์ใช้จนบังเกิดผลงานอันทรงคุณค่าเป็นที่ชื่นชมโสมนัส ไม่เพียงแต่พสกนิกรได้รับพระ
บรมโศภิสมภาร หากแพร่กระจายแผ่ไพศาลทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากพระปรีชาสามารถในการนำความรู้ฟิสิกส์
เกี่ยวกับน้ำมาประยุกต์ใช้ในโครงการสร้างเขื่อนเก็บน้ำและโครงการแก้มลิง เพื่อบรรเทาอุทกภัยของราษฎรในเขต
กรุงเทพฯ และปริมณฑล ทรงนำความรู้ฟิสิกส์เกี่ยวกับเรื่องแรงยึดเหนี่ยว การแพร่กระจายของของไหลมา
ประยุกต์ใช้กับการสร้างคันดินกั้นน้ำท่วม นอกจากนี้ทรงประมวลความรู้ฟิสิกส์ของร่างกาย ฟิสิกส์การกีฬา การ
เคลื่อนที่ของน้ำ และเรื่องแรงมาประยุกต์ใช้กับกีฬาเรือใบ ทำให้พระองค์ทรงเข้าร่วมแข่งขันกีฬาแหลมทอง ทรง

สามารถชนะเลิศการแข่งขัน พระปรีชาสามารถอันล้ำเลิศไม่มีผู้ใดทัดเทียมได้ในครั้งนั้นเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่มหาชนทั่วไป

ในด้านการประยุกต์ฟิสิกส์ที่มุ่งใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเกษตรกรรม เพื่อความอยู่ดีกินดีของหมู่พสกนิกรผู้ยากไร้ ทรงนำความรู้เรื่องฟิสิกส์ของดิน (Soil Physics) มาพัฒนาดินเพื่อให้สามารถทำการเกษตรกรรมได้ ทรงนำความรู้ฟิสิกส์เกี่ยวกับเรื่องแรงเฉือน (Shear Force) มาใช้แก้ปัญหาเรื่องดินทรุด พระปรีชาสามารถของพระองค์ในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับและยกย่องขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อความอยู่ดีกินดีของมวลมนุษยชาติทั่วโลก

พระเกียรติคุณด้านศิลปะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นที่เลื่องลือไปทั่วหล้าดังจะเห็นได้จากผลงานอันเกิดจากทรงนำความรู้ฟิสิกส์ด้านแสงและสีไปใช้ในการถ่ายภาพ และการวาดภาพ เป็นที่ยอมรับกันว่าภาพฝีพระหัตถ์ทรงสามารถให้สีสันได้งดงาม มีเส้นมีเงาเข้ากับสถานการณ์จริง ทรงนำความรู้ฟิสิกส์ เกี่ยวกับเรื่องเสียงไปประยุกต์ใช้ในด้านดนตรี ทำให้พระองค์ทรงเข้าพระทัยในเรื่องดนตรีอย่างลึกซึ้ง และทรงสามารถนิพนธ์เพลงได้อย่างไพเราะจับใจ นอกจากนี้พระองค์สามารถทรงดนตรีได้หลายประเภทความเป็นอัจฉริยะทางดนตรีของพระองค์ท่านไม่เพียงแต่เป็นที่กล่าวขวัญและซาบซึ้งในหมู่พสกนิกรไทย แม้ชาวต่างชาติก็ชื่นชมและยอมรับในผลงานของพระองค์ท่านด้วย จนกระทั่งทรงได้รับการยกย่องว่าเป็น “คีตราชนัน”

นอกจากพระเกียรติคุณดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ยังทรงเป็นพระมหากษัตริย์ นักประดิษฐ์อีกด้วย พระองค์ได้ทรงประดิษฐ์คิดค้น “เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยน้ำ” หรือ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” โดยอาศัยความรู้ทางฟิสิกส์ไปประยุกต์ ผลงานนี้นับว่าโดดเด่นและเป็นประโยชน์ต่อประเทศอย่างมหาศาล จนได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลสภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2536 รางวัลที่ 1 ผลงานนี้เป็นผลงานที่มีขึ้นตอนและการประดิษฐ์ในระดับที่สูงกว่าสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และได้รับการจดสิทธิบัตรแล้ว “กังหันน้ำชัย” นับว่าเป็นประดิษฐ์กรรมขั้นที่ 9 ของโลก และถือได้ว่าเป็นประวัติศาสตร์ของการออกสิทธิบัตรแก่สิ่งประดิษฐ์ของไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์

วิทยาศาสตร์พื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันอุปสรรคในการพัฒนาประเทศอย่างหนึ่งคือการขาดแคลนทรัพยากรบุคคลด้านวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สาขาที่ขาดแคลนสาขาหนึ่ง คือ ฟิสิกส์ ผลงานที่โดดเด่นของพระองค์เป็นตัวอย่างของการนำความรู้ทางฟิสิกส์มาประยุกต์ใช้อย่างแยบคาย นับได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความรู้ทางฟิสิกส์อย่างลึกซึ้งจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งก่อให้เกิด

ประโยชน์อเนกประการแก่พสกนิกร และยิ่งไปกว่านั้นพระองค์ยังทรงเป็นตัวอย่างในการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ผลงานของพระองค์ทำให้ทวยราษฎร์ทั้งหลายได้เห็นคุณค่า และความสำคัญของฟิสิกส์ซึ่งเป็นพื้นฐานของวิชาการเกือบทุกแขนงและพร้อมที่จะดำเนินตามเบื้องยุคลบาทให้มากขึ้นด้วย เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศสืบไป

เนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงห่วงใยประชาราษฎร์ ทรงนำความรู้ด้านฟิสิกส์มาประยุกต์ใช้ จนก่อให้เกิดผลงานอันทรงคุณค่าแก่ประเทศชาติอย่างมหาศาล สภามหาวิทยาลัยมหิดลในการประชุม ครั้งที่ 279 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2540 จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาฟิสิกส์แด่พระบาทสมเด็จพระปรมิหรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติคุณ เพื่อเป็นสวัสดิมงคลแก่มหาวิทยาลัยมหิดล และเป็นดวงประทีบส่องทางให้นักวิทยาศาสตร์ไทยผลิตผลงานที่บังเกิดคุณประโยชน์ต่อประเทศให้กว้างขวางสืบไปชั่วกาลนาน